ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់
វិស័យជលផលឆ្នាំ ២០១០-២០១៩

ជលផលសម្រាប់អនាគត

វគ្គ ១

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

រដ្ឋបាលជលផល

បុព្វកថា

ត្រីនិងត្រីគឺជាអាហារប្រចាំថ្ងៃយ៉ាងសំខាន់របស់ប្រជាជនកម្ពុជាតាំងពីដើមរៀងមកហើយត្រីមានសារៈសំខាន់ចំពោះប្រជាជនកម្ពុជាមិនអាចពិពណ៌នា និងកាត់ថ្លៃបានឡើយ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ត្រីផ្តល់នូវសារជាតប្រូតេអ៊ីនប្រមាណជាង ៨០% នៃប្រូតេអ៊ីនសាច់ ដែលប្រជាជនកម្ពុជាបរិភោគ។ ឆ្លងកាត់ស្ថានភាពដ៏លំបាកក្នុងរយៈពេល ៣០ ឆ្នាំកន្លងមកនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្រោមការដឹកនាំដ៏ឈ្លាសវៃរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានខិតខំពុះពារគ្រប់ឧបសគ្គ និងមិនចេះនឿយហត់ក្នុងការជំរុញឱ្យវិស័យជលផលមានការរីកចម្រើន ដើម្បីធានាបាននូវផលត្រីគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូបបរិភោគ។ រដ្ឋបាលជលផល ដែលជាសេនាធិការរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មានកាតព្វកិច្ចយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តឱ្យសម្រេចបាននូវគោលដៅដ៏ថ្លៃថ្លានេះ។

សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីគោលនយោបាយវិស័យជលផលជាតិ ដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៥ ទទួលស្គាល់ថា វិស័យជលផលមានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ការរួមចំណែករបស់វិស័យជលផលចំពោះគោលដៅនៃការការពារបរិស្ថាន ការអភិរក្សជីវចម្រុះ ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម អភិបាលកិច្ចល្អ និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ គឺជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ហើយគោលដៅទាំងនេះនៅតែមានតម្លៃនៅពេលបច្ចុប្បន្ន។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍គោលនយោបាយនេះ ក៏បានដាក់ចេញនូវទស្សនវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រាប់វិស័យជលផលថា:

"គ្រប់គ្រង អភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍធនធានជលផលប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដើម្បីរួមចំណែកធានាសន្តិសុខស្បៀង លើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ការរីកចម្រើននៃសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ"

ផ្តើមចេញពីគោលនយោបាយ និងទស្សនវិស័យនេះ វិស័យជលផលត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់ស្តីពីជលផល ដែលព្រះមហាក្សត្របានឡាយព្រះហត្ថលេខាដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៦។ ច្បាប់នេះមានទិសដៅធានាការគ្រប់គ្រងវិស័យ និងធនធានជលផល ការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍវារីវប្បកម្ម ការគ្រប់គ្រងផលិតកម្ម ការកែច្នៃផលនេសាទ និងការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប។ លើសពីនេះទៀត ច្បាប់ស្តីពីជលផលត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងបរិស្ថាន ដែល

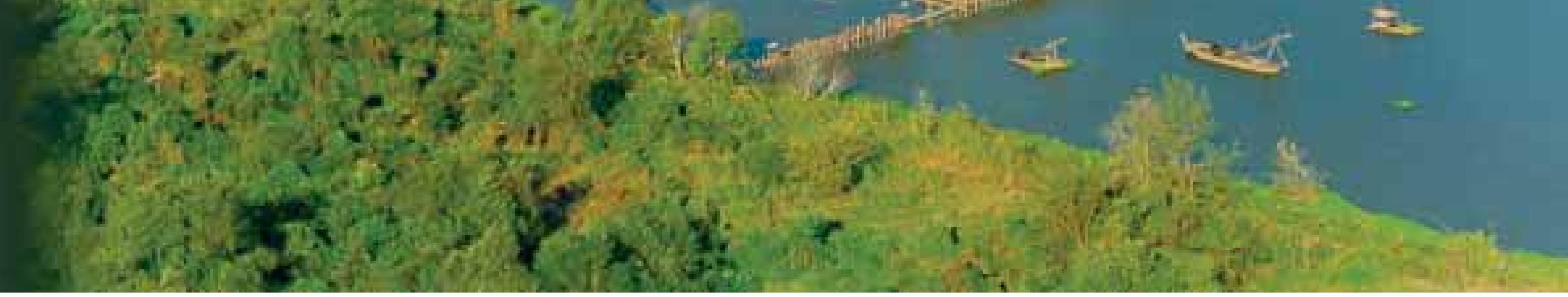

រួមទាំងការធានានូវការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងថែរក្សានូវមរតកវប្បធម៌ធម្មជាតិ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ កំណែទម្រង់ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្រោមច្បាប់ស្តីពីជលផល បានផ្តល់នូវប្រយោជន៍យ៉ាងធំធេងដល់ប្រជាជនកម្ពុជា។

ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះបង្ហាញពីឆន្ទៈ និងបំណងប្រាថ្នារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលចង់ឃើញវិស័យជលផល នៅតែបន្តមានការអភិវឌ្ឍនៅក្នុងពេលអនាគត ហើយប្រាថ្នាចង់ឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍ពីវិស័យជលផលជារៀងរហូត។ ផ្អែកតាមអនុសាសន៍ដ៏ថ្លៃថ្លារបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** ជាពិសេសដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅទាំងនេះ យើងត្រូវអនុវត្តឱ្យបានសម្រេចនូវកិច្ចការសំខាន់ៗមួយចំនួនដូចខាងក្រោមៈ

- រៀបចំបង្កើតស្រះជម្រកត្រីសហគមន៍ឱ្យមាននៅគ្រប់ឃុំ និងគ្រប់សហគមន៍ ដើម្បីធ្វើឱ្យផលស្តុកត្រីសម្បូរពាសពេញនៅតាមវាលស្រែនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា
- បង្កើនផលិតកម្មវារីវប្បកម្ម ហើយធានាថា យើងអាចជៀសផុតពីហានិភ័យ ដែលបណ្តាលមកពីជំងឺ និងភាពគខ្វក់ស្របតាមច្បាប់ស្តីពីជលផល និងបង្ការបាននូវការរួចចេញនៃប្រភេទត្រីក្រៅស្រុកចូលក្នុងធម្មជាតិ
- កាត់បន្ថយនូវភាពងាយរងគ្រោះ ដែលបណ្តាលមកពីការគំរាមកំហែងកំពុងកើតមានបច្ចុប្បន្ន ក៏ដូចជានៅថ្ងៃអនាគត មកលើធនធានទឹក ដែលជាធនធានសំខាន់សម្រាប់វិស័យជលផល រួមទាំងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផងដែរ។ យើងត្រូវធ្វើការងារនេះតាមរយៈមធ្យោបាយការពាររួមគ្នា និងបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលនៃអាកាសធាតុ
- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវគុណភាព និងសុវត្ថិភាពនៃផលផលិតផលជលផលតាមកម្រិតស្តង់ដារមួយ ដើម្បីជំរុញការនាំចេញទៅកាន់ទីផ្សារពិភពលោកឱ្យបានច្រើន និងទទួលបានផលចំណេញខ្ពស់
- ធានាឱ្យបាននូវការរួមចំណែករបស់វិស័យជលផល ចំពោះអាហារូបត្ថម្ភ ការទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅ និងការលូតលាស់ ដែលជាប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប ជាពិសេសអ្នកក្រីក្រនៅតំបន់ជនបទ
- ចាត់វិធានការអនុវត្តចាប់ពីពេលនេះតទៅ ដើម្បីធានាឲ្យបាននូវផលប្រយោជន៍ដ៏ធំធេងរបស់វិស័យជលផល នៅតែមានបន្តសម្រាប់កូនចៅយើងពីជំនាន់មួយទៅជំនាន់មួយតរៀងទៅ។

ជារួមក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ បានបង្កើតជារចនាសម្ព័ន្ធមួយ ដែលអាចជួយឱ្យសម្រេចបាននូវអ្វីដែលបានលើកឡើងដូចខាងលើ។ ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ អាចជួយឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបាននូវទស្សនវិស័យរបស់ខ្លួនក្នុងពេលអនាគត ដែលប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូបនឹងទទួលផលប្រយោជន៍ពីធនធានជលផលដ៏មានតម្លៃនេះ សម្រាប់ជីវភាពរស់នៅរបស់ខ្លួន។ ខ្ញុំសូមលើកទឹកចិត្តដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងវិស័យជលផលទាំងអស់ សូមចូលរួមចំណែកបំពេញភារកិច្ចយ៉ាងសកម្ម និងខ្លាំងក្លា ដើម្បីអនុវត្តក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះឱ្យបានជោគជ័យ។

រាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី...២១...ខែ...មិនា...ឆ្នាំ ២០១១

រដ្ឋមន្ត្រី
ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ចាន់ សារុន

មាតិកាអត្ថបទ

បុព្វកថា

១. **សេចក្តីផ្តើម** ១

២. **វិស័យជលផលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា** ២

៣. **សក្តានុពល និងបញ្ហាប្រឈមនៃវិស័យជលផលនៅកម្ពុជា** ៤

៣.១ ចំណុចខ្លាំង ចំណុចខ្សោយ កាលានុវត្តភាព និងការគំរាមកំហែង ៤

៣.២ បញ្ហាពីខាងក្រៅ ៥

៤. អភិក្រមជាយុទ្ធសាស្ត្រ ៧

៤.១ ទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ៧

៤.២ ទស្សនវិស័យ ៨

៤.៣ សសរស្តម្ភនៃការអភិវឌ្ឍ ៩

៤.៤ គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ៩

៤.៥ គោលការណ៍ និងតម្លៃ ១១

៥. ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រ ១៣

៥.១ បញ្ហារួម ១៣

៥.២ នេសាទទឹកសាប និងសមុទ្រ ១៥

៥.៣ វារីវប្បកម្ម ១៦

៥.៤ ការកែច្នៃ និងពាណិជ្ជកម្ម ១៦

៥.៥ ការធ្វើនិយតកម្ម និងសេវាកម្ម ១៧

៥.៦ ផែនការ និងការចាត់អាទិភាព ១៨

៦. ធនធាន ២១

៦.១ សមត្ថភាពមន្ត្រី ២១

៦.២ ថវិកា និងមូលនិធិ ២២

៦.៣ យន្តការផ្តល់មូលនិធិ ២៣

ឧបសម្ព័ន្ធ១ : សូចនាករ និងចំណុចដៅសម្រាប់ឆ្នាំ២០១០-២០១៩ .... ២៦

ឧបសម្ព័ន្ធ២ : សារតារនៃក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ៣៧

ឧបសម្ព័ន្ធ៣ : លក្ខខណ្ឌយោងសម្រាប់ការអនុវត្តផែនការខណ្ឌរដ្ឋបាលជលផល និងការសម្របសម្រួល ៣៩

ឧបសម្ព័ន្ធ៤ : ការទំនាក់ទំនងរវាងវិស័យជលផលជាមួយនឹងវិស័យផ្សេងទៀតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងសង្គម ៤២

ឧបសម្ព័ន្ធ៥ : យុទ្ធសាស្ត្របន្ថែមសម្រាប់វិស័យជលផលកម្ពុជាសម្រាប់ឆ្នាំ២០១០ .... ៤៥

ឧបសម្ព័ន្ធ៦ : ថវិកាប៉ាន់ប្រមាណ ៤៩

១

សេចក្តីផ្តើម

ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ដាក់ចេញនូវទស្សនវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលចំពោះអនាគតនៃវិស័យជលផលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងពិពណ៌នាអំពីគោលដៅដែលត្រូវសម្រេចឱ្យបានក្នុងការអនុវត្តនូវផែនការនេះ។ គោលបំណងនៃក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ គឺគាំទ្រដល់ការសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍសហស្សវត្សរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍជាតិ ស្របតាមច្បាប់ស្តីពីជលផលដែលជាប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប។

ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ពិពណ៌នាអំពីបរិបទជាយុទ្ធសាស្ត្រដ៏ទូលំទូលាយ បញ្ហាប្រឈម និងកាលានុវត្តភាពនៅក្នុងវិស័យជលផល ហើយបានដាក់ចេញនូវអាទិភាពជាយុទ្ធសាស្ត្ររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យជលផល ព្រមទាំងបានកំណត់នូវចំណុចដៅនានាប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ មានគោលបំណងផ្តល់ការណែនាំដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែលបំពេញការងារនៅក្នុងវិស័យជលផល និងគាំទ្រដល់ការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍ ជាពិសេសផែនការសកម្មភាពរបស់រដ្ឋបាលជលផល។

ឯកសារនៅក្នុងផ្នែកទី២ ដែលមានចំណងជើងថា "ឯកសារសាវតារអំពីវិស័យជលផល " គឺបានពិពណ៌នាលម្អិត ព្រមទាំងបានវិភាគ និងពន្យល់បញ្ជាក់អំពីហេតុផលនៃដំណើរការរៀបចំក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ។

២

វិស័យជលផលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

តំបន់ដីសើមលិចទឹកសរុបទាំងតាមរដូវកាល និងជាអចិន្ត្រៃយ៍ គឺគ្របដណ្តប់ប្រមាណជាង ៣០% នៃផ្ទៃប្រទេសកម្ពុជា។ ផ្អែកតាមលក្ខណៈសម្បត្តិនេះ ធ្វើឱ្យកម្ពុជាជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសដែលមានវិសាលភាពជលផលទឹកសាបធំបំផុត និងមានជីវចម្រុះសម្បូរបែបនៅក្នុងពិភពលោក ក្នុងនោះមានតែប្រទេសចិន ឥណ្ឌា និងបង់ក្លាដែសប៉ុណ្ណោះ ដែលមានវិសាលភាពវិស័យជលផលទឹកសាបធំជាងប្រទេសកម្ពុជា។

តាំងពីយូរអង្វែងរៀងមក វិស័យជលផលបានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ការងារ ការបង្កើនជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនក្រីក្រ ផ្តល់នូវសន្តិសុខស្បៀង និងរួមចំណែកដល់កំណើននៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ហើយធ្វើឱ្យមានលំនឹងដោយការដោះដូររូបិយប័ណ្ណបរទេស។ វិស័យជលផលផ្តល់នូវការងារដល់ប្រជាជនកម្ពុជាប្រមាណ ៦ លាននាក់ រួមទាំងអ្នកដែលធ្វើនេសាទពេញម៉ោង មិនពេញម៉ោង និងតាមរដូវកាល។ វិស័យជលផលបានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់សន្តិសុខស្បៀង ផ្តល់នូវសារជាតិប្រូតេអ៊ីនប្រមាណជាង ៨០% នៃប្រូតេអ៊ីនសាច់នៅក្នុងរបបអាហារដែលបានប៉ាន់ស្មាននូវកម្រិតថ្នាក់ជាតិ ហើយជាប្រភពដ៏សំខាន់នៃជីវជាតិ និងអាហារូបត្ថម្ភចាំបាច់សម្រាប់ទ្រទ្រង់ជិវិត និងសុខភាពរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប។

លើសពីនេះទៀត ផលិតផលជលផលត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថា មានតម្លៃប្រមាណពី ២០០-៣០០ លានដុល្លារ សហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំៗ ដោយគិតតាមតម្លៃនៅទីកន្លែងផៃឡើងត្រី។ ផ្អែកតាមតួលេខនេះបញ្ជាក់ថា វិស័យជលផលបានរួមចំណែកប្រមាណពី ៨-១២% នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប។ ដោយឡែកចំពោះផលិតផលជលផលនាំចេញ ត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថា មានតម្លៃលើសពី ១០០ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំៗ។

ត្រីក៏ជាផ្នែកមួយនៃមរតកវប្បធម៌របស់ប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ។ ទំនាក់ទំនងរវាងវិស័យជលផល និងទិដ្ឋភាពនានានៃប្រវត្តិសាស្ត្រនៅក្នុងតំបន់ដែលបានចារិកទុកដោយបូរាណវិទូខ្មែរនៅលើផ្ទាំងសិលាចារិកនៃប្រាង្គប្រាសាទនានានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលរៀបរាប់អំពីសកម្មភាពកែច្នៃ និងការជួញដូរផលនេសាទនៅទូទាំងតំបន់បានបង្ហាញអំពីសារៈសំខាន់របស់វិស័យជលផលនៅក្នុងប្រទេសក៏ដូចជានៅទូទាំងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ទាំងមូល។ ដូចនេះវិស័យជលផល និងជីវចម្រុះដ៏សម្បូរបែបនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាគឺជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់បំផុតនៃមរតកធម្មជាតិរបស់ជាតិ និងពិភពលោក។

ផែនទីប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ដីសើម និងដែននេសាទ

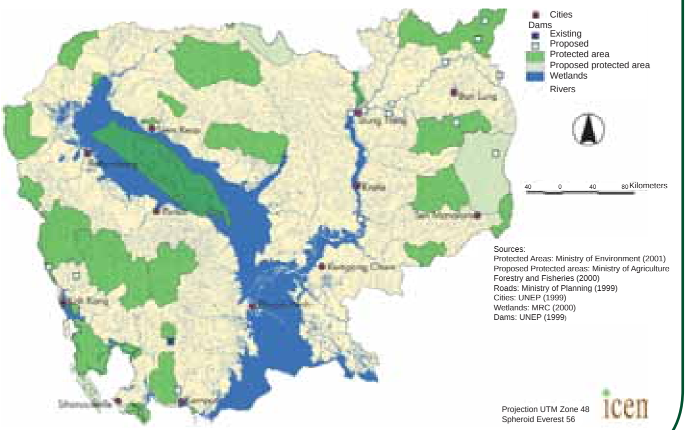

ទោះបីជាយ៉ាងដូច្នេះក្តី វិស័យជលផលបាន និងកំពុងជួបប្រទះនឹងបញ្ហាប្រឈមនានាជាច្រើនដូចជា ការធ្វើនេសាទហួសកម្រិត កត្តាខាងក្នុងវិស័យ និងការជះឥទ្ធិពលមកពីកត្តាខាងក្រៅ រួមមានការគំរាមកំហែងពីថ្នាក់តំបន់ និងសកលលោក។ ការគំរាមកំហែងទាំងនោះមានការប្រែប្រួលប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនី និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ តាមការស្រាវជ្រាវបញ្ជាក់ថាកម្រិតនៃទឹកជំនន់គឺមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងផលនេសាទ នេះមានន័យថាបើកម្រិតទឹកជំនន់កាន់តែធំ នោះផលនេសាទកាន់តែច្រើន ហើយផ្ទុយមកវិញបើកម្រិតទឹកជំនន់តូច កម្រិតផលនេសាទក៏មានចំនួនតិចដែរ។ ក្រៅពីនេះក៏មានកត្តាផ្សេងទៀតដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងផលនេសាទដូចជាវិសាលភាព និងពេលវេលានៃទឹកជំនន់ដែលមានឥទ្ធិពលដល់លទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីក្នុងការផ្តល់នូវទីជម្រក និងចំណីអាហារដល់មច្ឆជាតិ។

ស្ថិតិផលនេសាទ និងព្រៃលិចទឹក

	២០០០	២០០២	២០០៤	២០០៦	២០០៨
ការនេសាទ					
- ទឹកសាប (តោន)	២៤៥.៦០០	៣៦០.៣០០	២៥០.០០០	៤២២.០០០	៣៦៥.០០០
- សមុទ្រ (តោន)	៣៦.០០០	៤៥.៨៥០	៥៥.៨០០	៦០.៥០០	៦៦.០០០
វារីវប្បកម្ម					
- ទឹកសាប (តោន)	១៤.៤១០	១៤.៥៤៧	១៨.៥៨៥	៣៤.១៦០	៣៩.០២៥
- សមុទ្រ (តោន)	២០	៥៣	៧៥	៤០	៧៥
ការនាំចេញ (តោន)	៤៣.៦០០	៥២.៥០០	៤៥.៨៥០	៣០.០០០	២៥.០០០
ព្រៃលិចទឹក	តួលេខផ្លូវការរបស់រដ្ឋបាលជលផលឆ្នាំ ២០០៥ សរុបចំនួន ៩៩៩,៩១១ ហ.ត ៖ - ព្រៃកោងកាង ៦៧.៧៧០ ហ.ត - ព្រៃលិចទឹកទឹកសាប ៩៣២.១៤១ ហ.ត				
ចំនួនកូនត្រី (ក្បាល)	៧.៥០៨.០០០	១៣.៤២០.០០០	១៥.៧៩៣.០០០	២១.៣៣៥.០០០	៣៧.១៩៣.០០០

អនាគតនៃវិស័យជលផលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានឹងត្រូវកំណត់ឡើង ដោយផ្អែកលើតម្រូវការដែលកំពុងតែកើនឡើងដោយសារកំណើនរបស់ប្រជាជន។ ប្រជាជនកម្ពុជាគិតត្រឹមឆ្នាំ ២០១០ គឺមានចំនួនប្រមាណ ១៤ លាន នាក់ និងអត្រាកំណើនត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថាមានប្រមាណ ១,៥៤% ក្នុងមួយឆ្នាំ[១]។ ផ្អែកតាមកំណើននេះ យើងត្រូវគិតគូរដល់ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា ក៏ដូចជាការទ្រទ្រង់ដល់កិច្ចអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ពីព្រោះតម្រូវការត្រីនឹងបន្តកើនឡើងជាលំដាប់។ ដូច្នេះវិស័យជលផលនឹងជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ផលនេសាទដើម្បីបំពេញនូវតម្រូវការកើនឡើងនេះ ហើយក៏ត្រូវគិតគូរអំពីនិរន្តរភាពនៃវិស័យជលផលសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយៗទៀតផង។

១. លទ្ធផលជំរឿនឆ្នាំ ២០០៨, ចំនួនប្រជាជនមានសរុប ១៣.៣៨៨.៩១០ : វិទ្យាស្ថានស្ថិតិជាតិ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៨

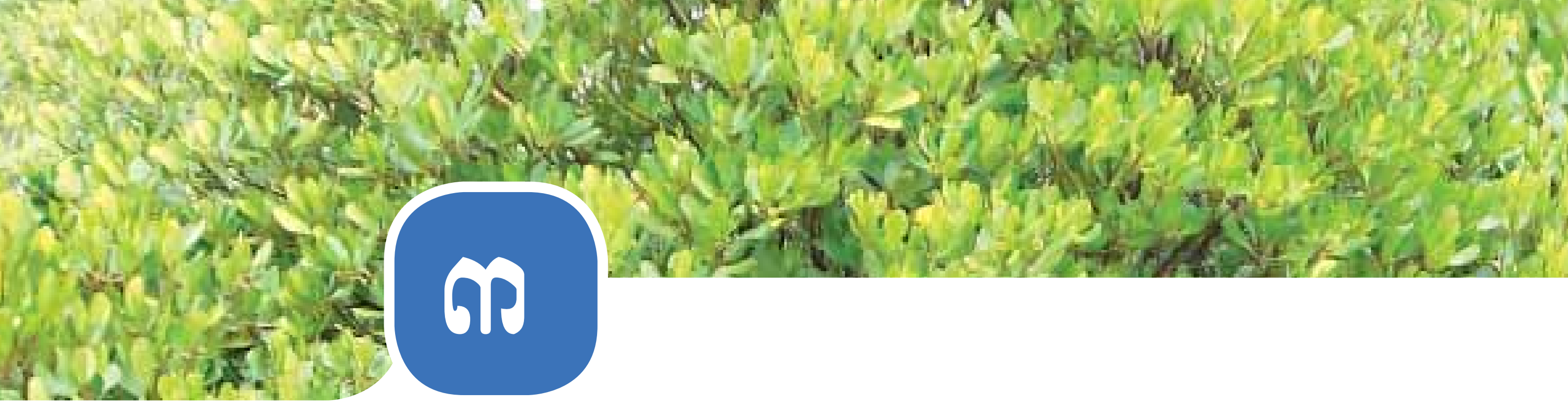

៣

សក្ដានុពល និងបញ្ហាប្រឈមនៃវិស័យជលផលនៅកម្ពុជា

៣.១ ចំណុចខ្លាំង ចំណុចខ្សោយ កាលានុវត្តភាព និងការគំរាមកំហែង

ការវិភាគចំណុចខ្លាំង ចំណុចខ្សោយ កាលានុវត្តភាព និងការគំរាមកំហែង

ចំណុចខ្លាំង

- មានបច្ចេកទេស និងបច្ចេកវិទ្យានៃការនេសាទ និង ចំណេះដឹងអំពីបរិស្ថាន
- ការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលមានភាពប្រសើរឡើងតាមរយៈ ការធ្វើផែនទីកំណត់ព្រំប្រទល់ និងការអភិរក្សទីជម្រកសំខាន់ៗ
- ការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍ទទួលបានជោគជ័យ ប្រជាពលរដ្ឋមានឆន្ទៈក្នុងការការពារ និងអភិរក្សធនធានជលផល
- មានបទពិសោធន៍ចិញ្ចឹមត្រីគ្រប់ទ្រង់ទ្រាយ និងនៅគ្រប់កម្រិត
- មានជំនាញក្នុងការកែច្នៃត្រីជាលក្ខណៈប្រពៃណីយ៉ាងល្អប្រសើរ ដោយត្រូវការថាមពលតិចតួច
- មានប្រវត្តិដ៏យូរអង្វែងក្នុងការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម និងមានតម្រូវការខ្ពស់ ទាំងក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិចំពោះផលនេសាទ
- ការយល់ដឹង និងការគាំទ្រពីអ្នកពាក់ព័ន្ធមានការកើនឡើង
- មានការកើនឡើងនូវចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋានអំពីប្រភេទ និងទីជម្រកសំខាន់ៗ
- មានច្បាប់ លិខិតបទដ្ឋាន និងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង។

ចំណុចខ្សោយ

- ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនអំពីសារៈសំខាន់នៃវិស័យជលផលនៅមានកម្រិត
- ការផ្គត់ផ្គង់ផលនេសាទមានការប្រែប្រួលតាមរដូវកាល និងតាមឆ្នាំ និងមានការនេសាទហួសកម្រិតលើប្រភេទត្រីមួយចំនួន
- អភិបាលកិច្ច និងការអនុវត្តច្បាប់នៅមានកម្រិត
- ខ្វះជំនាញ ឯកសារណែនាំ និងស្តង់ដារ
- ខ្វះមូលនិធិរួមទាំងការធ្វើវិនិយោគទៅលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
- ខ្វះធនធាន និងចំណេះដឹងក្នុងការគាំទ្រផ្នែកវារីវប្បកម្ម
- ខ្វះសម្ភារៈត្រួតពិនិត្យគុណភាព និងការគ្រប់គ្រងវិធីបង្ការជំងឺ
- ខ្វះការស្រាវជ្រាវ និងទិន្នន័យប្រកបដោយគុណភាពលើផ្នែកមួយចំនួន

កាលានុវត្តភាព

- មានធនធានសម្បូរហូរហៀរ សម្បូរជីវចម្រុះ មានធនធានដែលអាចកកើតឡើងវិញ
- ជាវិស័យមួយដែលជាទីពឹងអាស្រ័យយ៉ាងខ្លាំងចំពោះប្រជាជននៅក្នុងតំបន់ជនបទ
- ការកើនឡើងនៃការនាំចេញ តាមរយៈការលើកកម្ពស់យុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ គុណភាពផលិតផល និងការបង្កើននូវតម្លៃបន្ថែម
- មានការលើកទឹកចិត្តចំពោះការនាំចេញ តាមរយៈការកាត់បន្ថយថ្លៃដើម និងបន្ថយបន្ទុកពន្ធដារ
- មានការអភិវឌ្ឍការនេសាទសមុទ្រ
- មានការលូតលាស់នៃវារីវប្បកម្ម និងការនេសាទតាមវាលស្រែ
- មានការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការកែច្នៃត្រីដែលមានតម្លៃ និងជីវជាតិខ្ពស់ដើម្បីបង្កើនសន្តិសុខស្បៀង
- ការគ្រប់គ្រងធនធានជលផល ត្រូវបានធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងតាមរយៈការលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចូលរួមធ្វើការសម្រេចចិត្តពីប្រជាជនដែលពឹងផ្អែកលើវិស័យនេះ។

កត្តាគំរាមកំហែង

- *បាត់បង់ទីជម្រកកន្លែងពងកូន និងការថយចុះនៃមេពូជធម្មជាតិដោយសារ*
  - ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នាំឱ្យមានការប្រែប្រួលកម្រិតកម្ពស់ទឹក អត្រាលំហូរ និងកម្រិតទឹកជំនន់
  - ការបំផ្លាញបរិស្ថាន បណ្ដាលមកពីការពុល និងការកើនឡើងនៃកំណកកករ ដោយសារការរុករករ៉ែដោយខុសច្បាប់
  - ការសាងសង់ទំនប់ ការរានយកដី និងការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើដោយខុសច្បាប់
  - ការកើនឡើងនូវសម្ពាធទៅលើធនធាន ដោយសារកត្តាសេដ្ឋកិច្ច និងកំណើនប្រជាជន
  - ការកើនឡើងនូវការប្រកួតប្រជែងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ
  - ការត្រួតពិនិត្យនេសាទខុសច្បាប់នៅមានកម្រិត និងការបំផ្លិចបំផ្លាញនៅតែមាន ដែលជាហេតុនាំឱ្យកើតមានទំនាស់
  - កើតមានជំងឺ ជាពិសេសក្នុងផ្នែកវារីវប្បកម្ម
  - បាត់បង់ដែននេសាទ ដោយសារការគ្រប់គ្រងដីធ្លីមានភាពទន់ខ្សោយ។